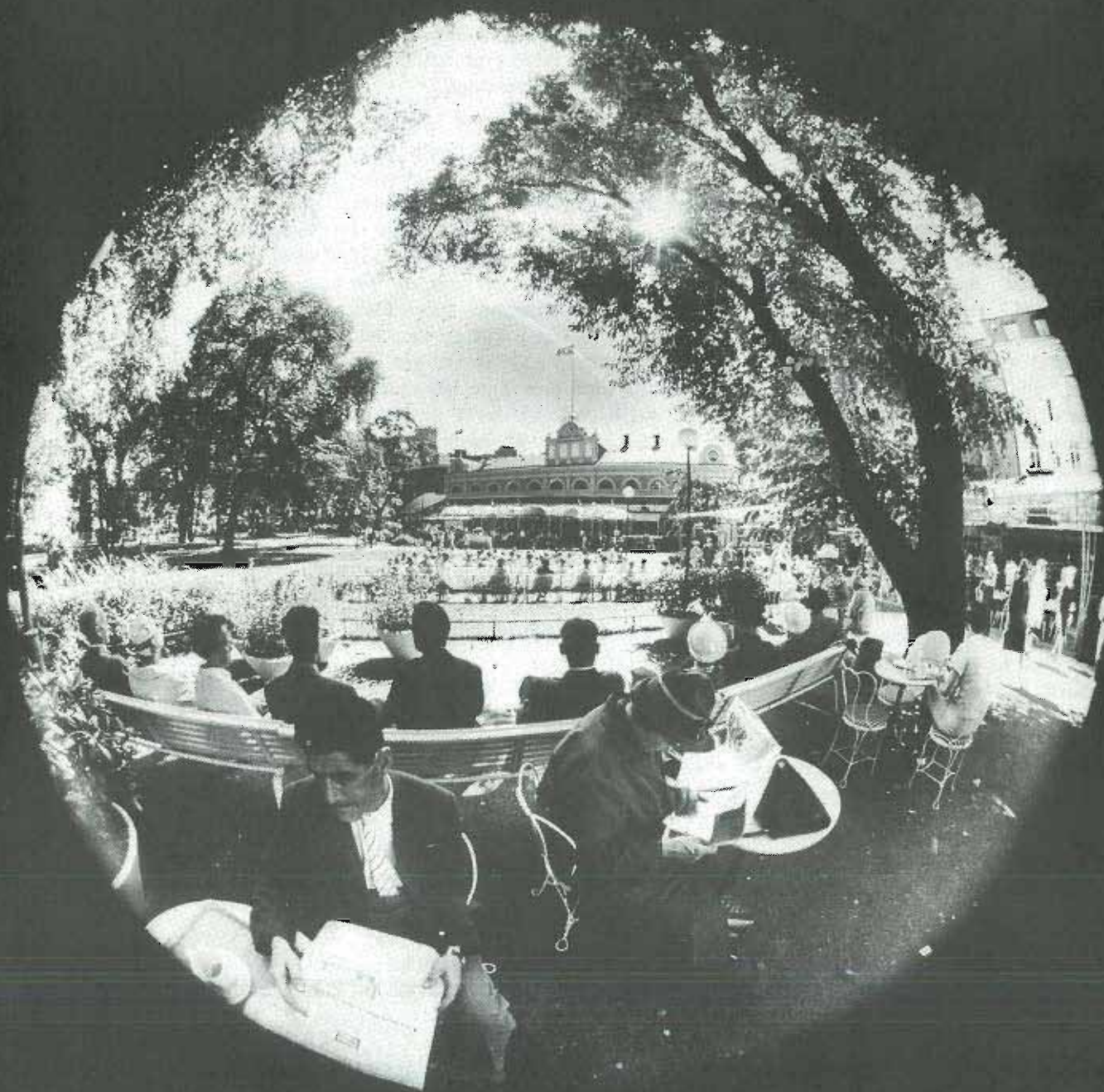

Informationsbladet

KÖRLEDAREN

nr 1 och 2 • 90

Med siktet inställt på BERNS och världssymposiet i augusti!

KÖR-LEDARE

Välkomna till ett nytt årtionde med FSK. 80-talet blev ju det årtionde då vi tänkte, utredde och så småningom genomförde bildandet av en förening för körledarna. Fortfarande är vi alldeles uppenbart i ett uppbyggnadsskede när det gäller föreningen och dess verksamhet. Det mest synliga och påtagliga som föreningen har gjort är väl att vi skaffat en årlig mötesplats för körledarna - konventen. Även 1989 års konvent blev oerhört välbesökt och spännande - inte minst tack vare arbetet av arrangörerna i Örebro och speciellt Fred Sjöbergs insats.

Vi börjar 90-talet på ett fantastiskt sätt när det gäller kontaktskapande verksamhet: det stora världssymposiet i augusti. Där har vi både själva möjlighet att - som vi brukar - mötas, men också den unika möjligheten att få kontakt med körmänniskor från jordens alla länder. Någon gång kanske ni har önskat att göra en stor utlandsresa till olika länder och uppleva körmusik. Nu behöver ni inte göra den jorden runt - det räcker med en biljett till Stockholm så har ni världens körliv församlat där!

Tyvärr har arbetet både med uppföljningen av Örebro-konventet och förberedelserna för världs-konventet tagit mycket kraft ur vårt lilla kansli - annat har blivit lidande. Främst då utgivningen av Körledaren. Det har dröjt ett tag sedan förra numret. Men nu kommer ett desto större och det finns redan material för nästa nummer. Så vi

skall anstränga oss att komma mer regelbundet under 1990. Fortfarande baseras föreningens ekonomi helt på medlemsavgifter. De projekt vi går in i skall helst vara självbärande, men kräver ändå mycket rent personellt. Jag tror dock att det har varit bra såhär i början av föreningens existens att dels kunna visa sig genom dessa stora evenemang, dels genom dem skapa kontaktpunkter både för nationella och internationella kontakter.

Till symposiet är cirka 600 körledare från olika delar av världen föranmälda. Nu hoppas jag verkligen att ni svenska körledare mangrant (och kvinnogrant) strömmar till Stockholm i sommar och deltar i symposiet. Även Estland och Finland välkomnar ett stort svenskt deltagande. En liten detalj: medlemskap i FSK är jämställt med medlemskap i IFCM och ger rätt att delta med den lägre deltagaravgiften. Märk dock att det är en högre deltagaravgift efter slutdatum för anmälan. Så anmäler er och skicka in anmälningsavgiften i god tid!

Christian Ljunggren

P.S.

Förutom det bilagda anmälningsformuläret för symposiet följer också andra bilagor med denna tidning. Till alla finns ett formulär där man kan fylla i sina utlandsplaner för de när-

maste åren. Den förra sammanställningen visade sig mycket användbar för föreningen och vi skulle vilja göra en ny: fyll därför in och skicka tillbaka senast den 20 april - så kommer sammanställningen i nästa nummer.

Till körledare i Stockholm finns dessutom en extra bilaga. Vi i föreningen skulle behöva hjälp från er alla i Stockholm när det gäller inkvartering under symposiet. Man kan antingen göra en större insats genom att svara för inkvarteringen för en hel kör eller också ta sig an enskilda körledare eller korister under tiden 6 - 11 augusti (eller delar av denna tid). Tänk även här på möjligheten av kontakter med körfolk!

D.S.

KÖRLEDAREN

Utgivare
Föreningen Sveriges Körledare

Adress
Schönfeldts gränd 1
111 27 Stockholm

Telefon
08 - 791 46 83

Redaktör och ansvarig utgivare
Christian Ljunggren

Redaktionsgrupp
Anders Colldén, Mats Kästel,
Christian Ljunggren och
Majsan Ågren

KÖRPEDAGOGLINJE

Schemabundet 1 dag/vecka
Studiemedelsberättigad halvfart 2 år • Start sept 90

För den som vill fördjupa sig i

Körmusik • Dirigering och metodik • Vår tids stora folkrörelse

För information och prospekt kontakta

SMI - Stockholms Musikpedagogiska Institutet

Eriksbergsgatan 8B - 114 30 Stockholm
Tel 08- 18 85 02 mån-fre 9-10 och 13-14

Världssymposiet Augusti 1990

FÖRELÄSARE OCH KÖRER

Belgien

Namurs Kammarkör (Florent Stroesser)

Estland

Estniska Gosskören
"Eesti projekt":s Kammarkör
Tallins Kvinnliga Lärarkör
"Noorus" Blandade kör
Estniska Körledarkören
RAM/Estniska Manskören
Estniska Filharmonins kammarkör
Estniska TV och Radiokören
Estniska Statens Symfoniorkester

Finland

Erkki Pohjola
Matti Hyökki
Einojuhani Rautavaara
Erik Bergman
Olli Kortekangas
Tapiola-kören (Pohjola)
Helsingfors Universitetskör (Hyökki)
Tapiolas Kammarkör (Eric-Olof Söderström)
Jubilate (Astrid Riska)
Dominante (Seppo Murto)
Finska Radioorkesteren

Israel

Effroni Ungdomskör (Maya Shavit)

Japan

Coro Fonte , Tokyo

Kanada

Torontos Barnkör (Jean Ashworth Bartle)

Lettland

Ave Sol (Imants Kokars)

Nederländerna

Nederländska Kammarkören (Gronostay)

Norge

Carl Högset

Polen

Krzysztof Penderecki

Schweiz

Willi Gohl

Sovjetunionen

Vladimir Minin
Sovjets Statliga Kör

Storbritannien

Andrew Parrott
Taverner Consort
Bill Kallaway

Sverige

Per-Gunnar Alldahl
Eric Ericson
Sten Ternström
Adolf Fredriks Musikklasser (Bo Johansson)
Eric Ericsons Kammarkör
Göteborgs Kammarkör (Gunnar Eriksson)
OD (Robert Sund)
Radiokören (Gustaf Sjökvist)
Sveriges Radios Symfoniorkester

Syd-Afrika

Kapstadens Universitetskör

Tyskland (Väst-)

Frieder Bernius
Uwe Gronostay

Tyskland (Öst-)

Franz Liszts Kammarkör, Weimar (Gert Frischmuth)

USA

Dale Warland
Dale Warland Singers
Clarence Egleton
Charles May Ensemble

Venezuela

Maria Guinand
Schola Cantorum de Caracas

Österrike

Erwin Ortner
Arnold Schönberg-kören (Ortner)

Världsongdomskören 1990 (Frieder Bernius och Dale Warland)

Vad händer under världssymposiet?

Den sjätte augusti samlas alla deltagare i Stockholm för registrering i BERNs. Själva öppningsceremonin äger rum i Berwaldhallen (där de flesta kvällskonserter under symposiet äger rum). Eric Ericson får inleda med Kammarkören varefter följer själva invigningen. I den andra delen av denna konsert slår OD och Adolf Fredriks Musikklasser ihop sina påsar och ger en bild av ett svenskt körår. Det hela utmynnar i att vi alla tågar (demonstrationståg?) utmed Strandvägen under sång och musik till BERNs för umgänge (varje kväll finns denna möjlighet till åter-samling i BERNs).

Nästa morgon samlas vi åter på BERNs. Det blir seminarie-pass i fem grupper. Dale Warland från USA skall ha hand om repetitionsteknik. Vladimir Minin skall gå igenom rysk kyrkomusik från förra seklet och till nutid (intresset i Sovjet för kyrkomusik är stort). Gustaf Sjökvist skall presentera skandinavisk körmusik för våra gäster från världen. Carl Högset skall ta upp dethär med målbrottsproblematik, som han gjorde så bra i Sundsvall. Och sist men inte minst kommer Eric Ericson att ha ämnet dirigerering med demonstrations-offer från den mästarklass han har hela veckan.

Lunchkonserter (som upprepas dagen därpå och som äger rum i konsertlokaler runt BERNs) blir med kören från Venezuela (Schola Cantorum de Caracas), med en flickkör från Israel och med en universitetsskör från Öst-Tyskland. Dessa tre körer har senare på eftermiddagen repertoargenomgångar från sina respektive länder.

Eftermiddagen ägnas också andra seminarier. Vi skall få rapporter om kören i liturgiska experiment från olika delar av världen. I det sammanhanget skall nämnas att det tidig morgon och sen kväll varje dag under symposiets Stockholmsdel kommer att bli gudstjänster och mässor i Jakobs kyrka och Katolska kyrkan med intressanta körinslag.

Vi skall diskutera kör-politik - alltså körmusikens ställning i olika länder och hur vi kan utbyta idéer om att förbättra förhållandena. Ett tredje pass svarar Sten Ternström för. Hans

forskning står på verkligt hög internationell nivå och kommer att väcka intresse! Desutom skall vi få lära oss hur man sjunger amerikansk gospel med Clarence Eagleton

På kvällen i Berwaldhallen blir det stormaktsmöte: USA och Sovjet representerade av Dale Warland Singers och Vladimir Minins Statliga Akademiska Kör. Det blir säkert ett möte mellan en mycket västlig och mycket östlig körklang dessutom.

Onsdagmorgonen är tisdagsmorgonen lik med fortsättning på seminarierna. Minin talar denna morgon om den ryska folkmusiken och olika körarrangemang av den. Efter återupprepning av gårdagens lunchkonserter (du kan alltså höra två av dessa tre konserter och kanske träffa den tredje kören i dess seminarium) följer en eftermiddag med nya seminarieämnen. Vi skall diskutera utbildningsfrågor i en grupp. Hur är det med körledarutbildningen i andra länder både på grundnivå och högskolenivå? Finns modeller som vi kan lära av?

Ett annat seminarium skall ta upp frågan om tredje världen och körrörelsen där. Och gospel-seminarierna går vidare med ett repertoarpass tillsammans med en svart grupp från USA, Charles May-ensemble. Hur sjunger man på den svenska västkusten (eller något snarligt ämne) tar Gunnar Eriksson upp i ett seminarium som också får plats denna eftermiddag. Eller kanske det skulle handla om hur en kör kan bli influerad av olika andra kulturer synsätt?

Två europeiska toppensembler dominerar kvällen. Nederländska Kammarkör - en professionell kör från Amsterdam som finns på ett otal grammfoninspelningar är den ena. Deras huvuddirigent är för närvarande tysken Uwe Gronostay (som många kanske känner främst som ledare för RIAS Kammarkör). Arnold Schönberg-kören från Wien är också en välrenommerad kör, som t.ex. förekommer på mängder av Harnoncourt-inspelningar. Deras program är inte helt klart, men Nederländerna kommer att börja hos Mendelssohn och gå framåt i tysk musik. Schönberg-kören kommer att

utgå från sin stad Wien.

På torsdag morgon är det en ny uppsättning seminarier (förutom Eric Ericsons öppna mästarklass som går genom hela veckan). Andrew Parrott, en av de främsta experterna på "gammal musik" i England skall tala över ämnet "myter i uppförandep Praxis när det gäller renässans och barock-musik." Erwin Orthner som leder Arnold Schönberg-kören och är Österrikes främsta körprofil, talar om Wien och dess körtradition. Frieder Bernius (i vanliga fall ledare för Stuttgarts Kammarkör) har gjort sig känd för sina tolkningar av romantisk körmusik. Och interpretationen av denna är också ämnet för hans seminarium. Uwe Gronostay - den andra tysken denna morgon - skall gå igenom tysk a cappella-musik från vårt århundrade.

I lunchkonserterna medverkar två långväga gäster. Den ena är en svart sydafrikansk kör, som vann den stora körtävlingen i Syd-Afrika i somra. Den japanska kören Coro Fonte från Tokyo vann guldmedalj i de japanska körtävlingarna i höstas och har valts ut att representera sitt land. En tredje kör kompletterar dessa. Det är en ung kammarkör från Belgien, som lär vara landets bästa just nu. På eftermiddagen får vi träffa en man som alla känner till som varit på Europa Cantat. Willi Gohl skall tala om några tekniker att sjunga flerstämmigt i mass-kör! Och så blir det fyra seminarie grupper. Vilken väljer ni? Det viktiga ämnet hur vi i framtiden bygger ut och organiserar det internationella samarbetet på körmusikens område? Hur man lär sig att sjunga latin-amerikanskt? Hur man kommer till rätta med sponsorsfrågor? Hur man intonerar? -ja, det är vår egen Per-Gunnar Alldahl som skall tala med utgångspunkt från sin nya bok.

Torsdagkvällen börjar i Oscarskyrkan. Taverner Consort, världsberömd engelsk ensemble, har aldrig varit i Sverige förut. De sjunger engelsk renässansmusik - antagligen en av symposiets konstnärliga toppar. Senare på kvällen blir det gala-föreställning på BERNs! Världsunionskören (i årets modell, som har Belgien som basland) är värdkör och gästas av de andra gästande körerne från olika delar av världen.

Fredag morgon - ingen rast ingen ro - fortsätter seminarierna från torsdagen med någon variation. Parrott skall denna gång tala om engelsk kyrkomusik från 1500-talet. Och Gronostay tillsammans med Nederländska Kammarkören om hur en professionell kör arbetar repertoarmässigt. Upprepade lunchkonserter från torsdagen och på eftermiddagen gör dessa tre körer sina repertoargenomgångar.

Kvällen upptar två konserter. I Konserthusen får vi vara med om en gospelkonsert med Charles May-ensemble och i Berwaldhallen kl. 9 på kvällen en konsert med Radiokören och Eric Ericsons Kammarkör.

Lördag morgon skall vi som är med i föreningen ha vårt årsmöte och därefter samlas med alla andra i Stadshuset för en lunchmottagning. Så blir det då slutkonsert för Stockholmsdelen i Berwaldhallen med ett framförande av Brahms Requiem under den legendariske amerikanske dirigenten Robert Shaw. Sveriges Radios symfoniorkester spelar och körer från symposiet sjunger. Därefter ger vi oss alla av till Silja Line och har en trevlig kväll på båten. Vi som ansvarat för Stockholmsdagarna kommer att pusta ut!

På morgonen kommer vi till Helsingfors och går genast ombord på Georg Ots för ett par timmars resa till Tallinn. Första dagen i Tallinn ägnas tre evenemang. Först en konsert med ett spektrum av estnisk körmusik och estniska körer. Så följer en jubileumskonsert med musik av den store estnische körtonsättaren Veljo Tormis - han fyller jämna år i den vevan. Sent på natten blir det en kyrkokonsert i St.

Olavs-katedralen med Cyrillus Kreeks Mässa.

För den som aldrig har varit i Tallinn är det en underbar sak att bara strosa runt i denna medeltida stad (som Visby fast större!). Vi kommer att genomföra ett sådant strosande men organiserat i grupper och möta ensembler på de olika historiska platserna i Tallinn. Eftermiddagen ägnas ett besök på festplatsen där man tidigare på sommaren hade sin stora vart femte år återkommande festival. Vi får vara med om en "mini"-festival och pic-nic. På kvällen går båten tillbaka till Helsingfors.

Symposiets sista dag ägnas tre ämnen: barnkör, manskör och körtonsättare. I seminarier på förmiddagen får vi träffa Erkki Pohjola och hans flickor i ett seminarium och Torontos barnkör i ett annat. Manskörsrepertoar skall presenteras av Matti Hyökki och tonsättarna Rautavaara och Erik Bergman möter vi i tonsättarseminarier. Olli Kortengas talar om nya körtekniker.

Vid lunchkonserter framträder Torontos barnkör och Tapiolas kammarkör och de finska körer Jubilate och Dominante. Senare på eftermiddagen blir det konserter med andra finska körer manskören Helsinkis universitetskör och Tapiola flickkör och så avslutas hela symposiet med ett framförande av Pendereckis Polska Requiem under tonsättarens ledning.

Sammantaget: en väl använd vecka av ditt liv!

Christian Ljunggren

EVENEMANG I ANSLUTNING TILL VÄRLDSSYMPIOSIET

Allkristen Körfestival i Jönköping 2-5 augusti

Festivalen, som i första hand riktar sig till körsångare med workshops och konserter i anslutning till mässhallen på Elmia.

Information: projektledare Staffan Swahn, tel. 036-15 22 32.

Ett par av grupperna från världssymposiet framträder även i Jönköping

Gospeldagar 6-7 augusti i Stockholm

I direkt samarbete med symposiet anordnas av Stockholm Gospelkör Festival två dagar av fördjupning i allt som hör till gospel. Det är möjligt att först delta i gospeldagarna och sedan fortsätta med världssymposiet. Du betalar i så fall ett lägre pris för gospeldagarna.

Information: Stockholm Gospelkör Festival 08-32 48 01

ISME-konferens i Helsingfors 7-12 augusti

Parallellt med symposiet äger ISME-konferensen för musiklärare rum i Helsingfors. Det är möjligt att i anslutning till den konferensen delta i den avslutande delen av världssymposiet - alltså dagarna i Tallinn och Helsingfors.

Låt sången stiga upp mot skyn!

ESTRADO blir de första stegen

**STADIG
ELEGANT
HOPFÄLLBAR**

Be om broschyr från

MIXPORT KB

Kalendervägen 6
S - 175 40 JÄRFÄLLA
Tel. 0758 - 139 30

ESTRADO; en hopfällbar gradäng, som är lätt att ställa undan. Varje sektion består av tre plan och tar 12-16 personer.

Här är han

– ANDERS LINDSTRÖM –

Årets Körledare som dessutom fyllde 50 i jul.

Att Anders är född i Skellefteå vet alla? Att han också varit uppskattad Skinnskattebergsgeneral - det vet väl också alla!

Att han genomfört 1989-års kyrkokörsfestival i Uppsala - den första i sitt slag - och att årets festival är på gång är däremot något nytt i Anders och Sveriges kör- liv.

- Jag är mycket nöjd med festivalen, säger Anders när jag äntligen får tag i honom halv tolv på natten efter tre dygns intensivt ringande.

- Ja, det är onekligen mycket att göra, förklarar han sig. Jag har suttit dag och natt och skrivit färdigt manus till nästa års festival.

- Den innehåller för övrigt mycket intressanta arbetsbodar och konserter. Eller vad sägs om Rilkeensemblen, Bachkören, Lönnå samt en kör från Moskva bland mycket annat.

Det du kanske inte visste om Anders Lindström:

Att han faktiskt hinner läsa en och annan bok då och då.. Senast läste han en skildring om fattigdomen i

Norge under 1800-talet av Knut Hamsun..

Att den musik som inspirerar honom mest inte är opera som han jobbat så mycket med, inte heller den engelska musiken han verkligen arbetat med och introducerat i olika sammanhang - utan folkmusik!

- Jag har fått många vänner i Dalarna genom Skinnskatteberg, säger Anders. Och att åka till en fäbod och vara mitt i naturen tillsammans med dessa musikanter är det mest inspirerande jag vet.

- Det ger så oerhört mycket i alla avseenden.

Vi kan berätta att Anders planerar att använda stipendiepengarna till att åka till Sydamerika för att studera körmusiken där.

- Jag vet av erfarenhet att det är en helt annan sak när man är på plats. Det var först i USA jag lärde mig vad gospel verkligen är.

- Det var samma sak med den anglosaxiska musiken. Atmosfären, språket, människan är alla nödvändiga för

att sätta musiken i sitt rätta sammanhang.

På tal om Sydamerika får kanske matkunnige Anders där en chans att ytterligare krydda och utöka repertoaren i sin redan digra receptsamling *Majsan Ågren*

"Soppa a la Lindström"

Fräs en finhackad lök gyllengul i smör.

Skiva i 2-3 potatisar och en morot.

Slå på en liter fiskbuljong

Häll i ett par skedar tomatpuré samt 5-6 skållade tomater tillsammans med en pressad vitlöksklyfta.

Skär torskben i småbitar som du sedan bara vänder i stekpannan Lagg därefter cheddarost på torskbitarna och bryn dem knapriga.

Stoppa fisken i soppan och smaka av med timjan, salt och peppar.. Du kan med fördel dricka. Gustav Adolf Schmitt eller ett Moselvin till anrättningen.

ANMÄLAN

I vårt grannland Danmark utses varje år KOR 72 (jämförbart med vårt Sveriges Körförbund) och DAKU (Dansk Amatörmusik) en kompositör till Årets Korkomponist. 1988 hette denne Niels la Cour och 1989 var det nestorn Svend S. Schultz. Svend S. torde vara något känd för de dirigenter som deltagit i Nordklang-sammanhang men i övrigt, liksom mycken god dansk körsång, okänd för de breda lagren.

Det är en populär för att inte säga älskad kompositör som tilldelats heders titeln. Schultz verkförteckning är omfattande och intressant. Jämnheten i hans produktion är stor och han arbetar med musik som vad jag förstår också verkligt sjungs av danskarna. Ur Jörgen Munchs tal till Svend S. Schultz vid utnämmandet saxar vi följande:

"Att årets korkomponist 1989 blev Svend S. Schultz kan knappast förundra någon som har kännedom om dansk amatörskörsång. Egentligen behövs ingen "Begrundelse": den ger sig själv. Jag finner det otänkbart att det skulle finnas någon dansk amatörskör som inte varit i kontakt med Svend S. Schultz-musik i en eller annan utsträckning. Men jag har inget emot att, trots det, motivera valet. För säkerhets skull vill jag gärna slå fast att heders titeln inte är en födelsedagspresent, även om jag vill passa på att gratulera till de 75 åren. Men det kan ju i stort sett alla bli idag, och då vi i DAKU för ganska länge sedan beslöt att det skulle bli Du som skulle komma i åtanke var det faktiskt ingen som var uppmärksam på att du stod i begrepp att närma dig denna stora dag.

Nej, anledningen ligger i två saker och de är mycket enkla: 1. kvalitet - 2. kvantitet. Knappast någon annan dansk nu levande kompositör har så flitigt levererat kvalitetsstoff till i stort sett alla typer av kör. Ingen har varit utan så att säga. Så omfattande och blandad har den varit att här funnits något för envar! För de flesta står väl Leo Estvads Midsommarvisor som prototypen för vad som är danskt och vad som är Svend S. Schultz..

För den som skulle vara intresserad av Schultz produktion har en skiva med CAMRATA/koret från Aarhus under ledning av Erlig Kullberg nyligen utkommit (PALP 67, Paula Sönderkaer 323, DK/7190 BILLUND). Rekommenderas

Mats Kästel

FINSK KÖRLEDARFÖRENING BILDAD

I våra nordiska grannländer känner man också behovet av att samla körledarna i en egen organisation. Vi har berättat om bildandet av den norska körledarföreningen. Och nu har också den finska bildats: Suomen Kuoronjohtajat - Finlands Körledare.

Ordförande i den nya föreningen är Seppo Murto, domorganist i Helsingfors och ledare av kören Dominante. Jag träffade honom när han var på besök i Stockholm nyligen.

- Vi bildade föreningen den 18 november förra året i Helsingfors efter ett rundbrev till alla körorganisationer och så många enskilda körledare vi kunde få tag i.

I Finland har man ju speciella problem när det gäller samarbete på körområdet. Liksom vi har man speciella organisationer för kyrkokörer och profankörer, men till det kommer den språkliga uppdelningen. Hur är det i det fallet med den nya föreningen?

- Jo för det första finns alla de olika körförbunden representerade i föreningen och redan från början är det sagt att föreningen är tvåspråkig. Det är viktigt att den verkligen kan representera alla Finlands körledare. I styrelsen har vi åtta personer, bland dem t.ex. Erkki Pohjola, Matti Hyökki och Heikkii Liimola.

Vad var den främsta drivkraften när det gäller bildandet av föreningen?

- Jag tror att det är bristen på utbildade körledare. Den är verkligen oerhört stor i Finland. Men andra skäl har också funnits med. Många finska körledare är ganska ensamma i sina arbeten och har behov av mer kontakt. Vi har talat i många år om att bilda föreningen.

Menar du att det skulle vara sämre i Finland när det gäller utbildningen?

- Ja, jag tror det. T.ex. är utbildningen på musikhögskolorna i Sverige mer utvecklade än vid Sibeliusakademien. Ett mål för oss är att stärka den högre utbildningen på längre sikt. På kortare sikt skall vi arbeta för en grundutbildning för körledare. Vi har tänkt oss en treårsutbildning med möjlighet att börja första året och bygga på med utbildning. Det skulle för övrigt också kopplas till våra tankar om körledares löner: olika diplom i dessa utbildningar skulle ge "rätt" till högre lön.

Så dethär är vad ni har börjat jobba med i föreningen?

- Ja, så långt har vi nu inte kommit än. Vi inriktar oss först på att göra ett första konvent. Det skall äga rum i juni i år - den 9-10 juni i Tampere. Det vore fint om vi hade några svenska representanter med där!

Finns det något kansli eller hur arbetar ni?

- Vi har just inga pengar än, men har ändå engagerat Kari Turunen som "verksamhetsledare". Han sitter på SULASOL:s kansli (den finska körorganisationen) och jobbar just nu mycket med Världssymposiets finska del. När vi får mer pengar skall vi ge honom mer arbete. Annars har vi tre arbetsgrupper i styrelsen. En sysslar med utbildningsfrågor. Den andra med ekonomi: både föreningens ekonomi och tankar om körledares status och betalning för sitt arbete. Den tredje skall fundera på förlags- och utbildningsfrågor. Adressen till föreningen är än så länge densamma som SULA-SOL:s, -
Fredrikinkatu 6
SF 00100 Helsinki, Finland.

Vi avslutade vårt möte med att diskutera möjliga samarbetsformer mellan den svenska och den finska körledarföreningen. När det gäller utbildning skulle det kanske vara möjlighet att samarbeta på den högsta nivån: att hitta ett gemensamt underlag för en mästarkurs (utbildningsledarkurs). Vi borde samarbeta med Nordiska körkommittén om nordiska dirigentseminarier. Informationssidan var viktig: utbyte av artiklar i våra medlemsblad, information om kurser och festivaler, framtida direkt data-utbyte (kanske i kontakt med det nya körcentret i Namur). Och hur är det med tidskriftsfrågan. Skulle det finnas utrymme på nordisk basis för en lite tyngre facktidsskrift för kör?

Ja frågorna kan bli många. Men i varje fall känns det inspirerande att vi har fått detta föreningssystem i Finland!

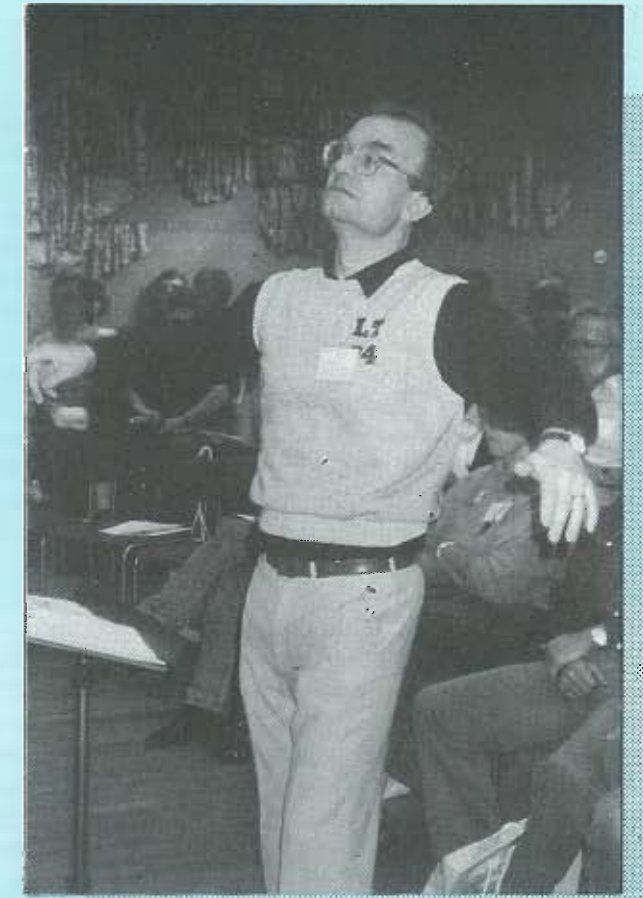
Christian Ljunggren

Fick syntar, blåsare, trum-set, digitalorglar stå i vägen för den gamla hederliga svenska a capella-sången? (i bakgrunden Örebro Kammarkör).

Fred Sjöberg välkomnar två av gästerna - Ward Swingle och Bengt Hambræus.

John Rutter i tillbakalutad, lyssnande dirigentpose.

KÖRKONVENT 89 I ÖREBRO - ett litet bildsvep

God kontakt med korister och deltagare hade Ingemar Månsson

Två med lång körrutin i diskussionen om körmusikens ställning.

Den internationella kommittén för nästa års stora evenemang - världssymposiet - var i Örebro. Fred hälsar välkommen till Royce Saltzman (ordf. i IFCM), Marcel Hubeaux (kassör i IFCM) och Walter Collins (sekr. i IFCM)

Lundasångare demonstrerar sin musik

Ökonventionellt och nytänkande - Amanda gjorde stor succé under symposiet

Lih-Kören i Jordanien

Svensk körmusik och svensk manskörstradition har "exporterats" och exponerats i Österland förra sommaren. Det är Linköpings student-sångare, Lihkören, som deltagit i en stor internationell musikfestival i Jordanien.

Varje sommar sedan snart tio år tillbaka arrangeras en stor musikfestival i staden Jerash, belägen omkring 60 kilometer norr om Jordaniens huvudstad Amman. Då lever denna gamla romerska ruinstad upp när musik- och dansgrupper från hela världen intar de månghundraåriga amfiteatrarna och templet.

Studentsångarna från Linköping, Lihkören, representerade Sverige, som därmed blev det första nordiska land som deltagit i Jerash-festivalen. Sveriges yngsta manskör, grundad 1972, fick alltså den hedersamma, men svåra uppgiften att sprida nordisk manskörstradition i arabvärlden.

Lihkörens program bestod av en fin blandning med både nordisk romantisk musik, modern musik och gamla klassiker av både tyngre och lättare kaliber. Där fanns musik av Hugo Alfvén, Halfdan Kjerulf och Edward Grieg, gamla klassiker som Rossini och Schubert och pålitliga moderna svenska körkomponister som Foke Rabe. Hans "Rondes" har ett språk som går tvärs över alla nationalitets- och kulturgränser. Det gör också Yngve Gamlins Påskantat, ett måste för svenska manskörer på besök utomlands har det sagts mig.

Lihkören hade med sig en solist, operasångaren Olle Persson som ackompanjerades av Anders Peterson på piano. Över alltihop svävade Hans Lundgrens ande. Han är Lihkörens dirigent och han lotsade med fast och

kunnig dirigenthand de drygt 60 sångarna genom det omväxlande programmet.

Två konserter blev det i Jerash och responsen var enorm. Den arabiska publiken, för vilken manskörsmusik är något helt nytt, tog verkligen Lihkören till sitt hjärta.

Den svensk-jordanska föreningen i Sverige har tillsammans med den svenske ambassadören i Amman, Lars Lönnback, arbetat hårt för att genomföra detta arrangemang och det tycks som om Lihkören har tagit ett litet men stadigt steg in i den arabiska kulturkretsen. Nu väntar faktiskt nya engagemang. Festivalarrangörerna i Jerash vill bjuda in kören på nytt om två år och Lihkören har dessutom fått en förfrågan om att komma till ett annat arabland, Förenade arabemiraten, redan nästa år.

Kören var officiellt inbjuden av den jordanska staten och arrangörerna var mycket måna om att ge sina gäster ett gott intryck av Jordanien, detta unga land i Mellanöstern. Jordanien var tidigare en brittisk koloni och blev självständigt 1946.

För att resan till Jordanien inte bara skulle bli repetitioner och konsertframträdanden ordnade arrangörerna ett flertal utflykter. Döda havet, berget Nebo (där det påstås att Moses skulle ha dött då han förde sitt folk ut ur Egypten) och den rosa klippstaden Petra var de viktigaste utflyktsmålen.

Med sig hem i bagaget har förhoppningsvis sångarna i Lihkören en oförgömlig upplevelse. Ett möte med en annan och annorlunda kulturkrets, inte minst på musikens område och syn-, hörsel- doftminnen av historia och nutid i Österland.

Viveca Ringmar

Kubansk kör på Sverige-besök

Sverige hade besök av en kubansk ungdomskör i somras. Det var Coro de Camera, nationella musikskolans kör i Havanna som under en månads tid turnerade i Sverige. Bl.a. gavs konserter i Sundsvall, Stockholm och Smögen. Deras ledare heter Alina Oracca.

Vi var några få körsångare och körledare som under tre dagars tid fick uppleva Alina och hennes kör på närmare håll. I slutet av deras turné ordnades en kurs för körfolk på Gerlesborgsskolan i Bohuslän. Vi fick lära oss olika typer av kubansk musik och försökte så gott vi kunde att hänga med både i text, melodi och rytm.

Med en välvillig kubansk alt i varje öra kände jag stundtals att jag hängde med i varje fall i rytmen och melodin. Men spanskan var det väl lite si och så med.

För mig var detta en fantastisk upplevelse. Denna lilla energiska Alina hade en utstrålning och en förmåga att få både sina körsångare och oss med sig till den kubanska musikens höjder på ett hjärtligt sätt. Hon hade också en för mig avundsvärd längd, hon var inte större än att hon kunde stå upp raklång och spela piano. Mycket praktiskt. Ibland spelade några av pojkarna till sången. Man bytte med lätthet mellan de olika instrumenten - congas, bongos, piano, elbas och bamburör - flickorna spelade bara när vi hade rast.

Kursen avslutades med en härlig konsert i Smögens kyrka. Den var fylld till sista plats och kören bjöd på ett blandat program. Man började konserten med traditionell europeisk körmusik, fortsatte med kubansk musik, plockade fram sina congas och svängde loss i latinamerikanska rytmer.

Konserten avslutades med Ähléns Sommarpsalm -en liten hyllning till Sverige. Körens fickpengar höll på att ta slut. Detta fick Smögenborna en liten upplysning om av sin trevliga präst. Därför blev också kollekten riklig.

Efter en intensiv helg vinkade vi av våra nya kubanska vänner. Vi skall aldrig glömma deras fantastiska levande sång och musik som innefattar en oerhörd livslust. Vi som stod kvar på kyrkberget hoppas alla att få träffa Alina och hennes ungdomar igen - här i Sverige eller på Kuba.

Eivor Jansson, körledare på Tjörn

KÖRDOKTOR TERNSTRÖMS AVHANDLING

En av förra årets viktigaste händelser för körlivet var nog att vi fick en kördoktor: Sten Ternström. I sin avhandling ser han på dethär med körsång ur akustikerns synvinkel. Sådär sammanfattar han innehållet i sin avhandling.

De flesta människor som utövar musik gör det i egenskap av körsångare. Kunskaper om körsångens speciella akustiska egenskaper har därmed ett egenvärde, och är av intresse inte blott för utövare, utan också för lärare, byggnadsakustiker, ljudtekniker och tonsättare. Avhandlingens syfte är att beskriva olika aspekter av körsång i akustiska termer, med beaktande av sångröstens akustik, rumsakustik samt hörselsinnets psykoakustiska egenskaper.

Tre olika slags experiment utfördes:

1. Styrningen av fonationsfrekvens och vokalartikulation hos körsångare undersöktes under laboratorieförhållanden, genom att enskilda sångare utförde vokala uppgifter på anmodan eller som reaktion på akustiska stimuli
2. Vanligen förekommande värden på ljudnivåer, tonhöjds-spridning och medelvärdesspektrum kartlades genom mätningar på repeterande körsångare under normala

eller nästan normala förhållanden

3. Modeller för vissa av körljudets egenskaper utformades och prövades genom syntes

För att lösa sin uppgift har körsångaren två akustiska signaler att utgå ifrån; ljudet av den egna rösten och ljudet av den övriga kören. Intonationsfel befanns uppstå och öka

- a. vid stora nivåskillnader mellan ljudet av den egna rösten och den övriga körens
- b. när ljudet av den övriga kören hade vissa uppfattbara egenskaper
- c. vid vissa artikulatoriska tung- och käkrörelser

Storleken av dessa intonationsfel påverkas säkert av såväl rumsakustiken som av sättet av använda rösten och musikens not- och toninnehåll. Sångare från en viss kör använde när de sjöng en vokaluppsättning som var olik den de använde när de talade - i sång var den mer samlad med avseende på formantfrekvenser - detta trots att försökspersonerna sjöng en i sänder.

Medelvärdesspektrum av kör i rum påverkades i hög grad av rumsakustiken och av styrkenyansen, som

väntat - men i mindre grad av körens typ och repertoaren. Körerna anpassade i någon mån sin röst användning till lokalens akustik.

Små variationer i fonationsfrekvens, i avhandlingen kallade "fladder" och "svaj", förekommer alltid i mänskliga röster. När flera röster ljuder samtidigt, orsakar dessa variationer en slumpmässig, oberoende amplitudmodulering av deltonerna, som gör att ljudet uppfattas som en ensemble snarare än en röst. Denna s k koruseffekt påverkas också av rummets efterklangsegenskaper. körklangens egenskaper utforskades med hjälp av syntetiska körljud, och betydelsen av ett realistiskt utformat fladder fastslogs. Körsångares röstfladder analyserades, och stimulerades för enstaka konstgjorda röster. I ett lyssnartest befanns expertlyssnare vara oförmögna att skilja på äkta och simulerat "fladder".

Undersökningarna presenteras i en ramberättelse och sex artiklar, varav tre nyligen har publicerats i internationell fackpress. Vill du skaffa avhandlingen kan du skriva till

Sten Ternström
Institutionen för Talöverföring och Musikakustik, Kungl. Tekniska Högskolan,
Box 70014,
100 44 Stockholm.

Choir Competitions calling for a promising future in the international choral scene:

I. International Choir Competition in Athens, Greece

from 1 - 4 November, 1990

III. International Choir Competition in Budapest, Hungary

from 24 - 27 March, 1991

I. International Choir Competition in the fram of the

I. European Choir Festival in Saarland, Germany

from 14 - 21 June 1992

It would give us considerable pleasure to welcome Your choir among the participants!

For further information please contact:

The Dedicated Agency Designed with Care

GEMO Concert Agency

Burgweg 6 • D-6301 Pohlheim • West Germany

Tel.: (49) 6403.6619

Fax.: (49) 6403.68132

I KÖRINTERNATIONALISMENS TECKEN - EN LITEN ORDLISTA

Här följer en liten förteckning på de statistiskt vanligaste orden i samtal körledare emellan - så att ni övar upp er för diskussionerna med alla gästande körledare från hela världen under symposiet nästa sommar

Svenska	Engelska	Franska	Tyska	Ungerska	Ital.	Ryska	Spanska
C	C	do	C	C	do	do	do
Ciss	C sharp	do dièse	Cis	Cisz	do diesis	do dies	do sostenido
Cess	C flat	do bémol	Ces	Cesz	do bemolle	do bemol	do bemol
D	D	ré	D	D	re	re	re
E	E	mi	E	E	mi	mi	mi
F	F	fa	F	F	fa	fa	fa
G	G	sol	G	G	sol	sol	sol
A	A	la	A	A	la	la	la
B	H	si	H	H	si	si	si
Goddag	Good morning	Bonjour	Guten Tag	Jó napot kívánok	Buon giorno	Dobroje utro	Buenos dias
kör	choir	choeur	Chor	énekkar	coro	xor	coro
tystnad	please	s'il vous plait	bitte	kérem	per favore	pajaleste	por favor
ja	yes	oui	ja	igen	si	da	si
och	and	et	und	és	e(d)	i	y
en gång till	once more	encore une fois	noch einmal	mégegyszer	ancora una volta	ischoras	otra vez
före	before	avant	vor	előtte	avanti	vperedi	antes
bra	good	bien	gut	jó	ben	dobro	bueno
OK	OK	d'accord	gut	jó	OK	dobro	OK
lite	a little	un peu	etwas	kis	poco	nimnogo	poco
takt	bar	measure	Takt	utem	misura	takt	medida compas
samma	same	meme	gleich	ugyanaz	stesso	totze	misma
vi tar..	give me	je voundrais	darf ich	szeretném	vorrei	ja zatjel bi	queria
nej	no	non	nein	nem	no	njet	no
sopran	soprano	soprano	Sopran	soprano	soprano	soprano	soprano
alt	alto	alto	Alt	alto	alto	al't	alto
tenor	tenor	tenor	Tenor	tenor	tenore	tjenor	tenor
bas	bass	basse	Baß	basszus	basso	bas	bajo
början	beginning	début	Anfang	a kezdettől	capo	natchal	principio
tack	thank you	merci	Danke	köszönöm	grazie	spassiba	gracias

Svenska	Engelska	Franska	Tyska	Ungerska	Ital.	Ryska	Spanska
Cslut	end	fin	Schluss	vége	fine	konjets	fin
nu	now	maintenant	jetzt	most	ora	sejtchas	ahora
siffr	ciffer	chiffre	Ziffer	utemszám	cifra	tsifra	cifra
komma	come	venir	kommen	jönni	venire	prijdti	venir
ställe	place	endroit	Stelle	hely	luogo	mjesto	lugar
nummer	number	numero	Nummer	szám	numero	tchislo	número
första	first	premier	erste	első	primo	pjervij	primero
sista	last	dernier	letzte	utolsó	ultimo	pasljednij	último
mycket	very	très	ganz,sehr	nagy	molto	otchenj	muy
andra	second	deuxième	zweite	második	secondo	vtaroj	segundo
svagt	soft	doux	leise	lágý	piano	tixo	suave
här	here	ici	hier	itt	qui	sdjes`	aquí
göra	do	faire	machen	tenni	fare	djelat'	hacer
sjunga	sing'	chanter	singen	énekelni	cantare	pjet'	cantar
fortfarande	still	encore	noch	ismét	ancora	ischo	todavía
endast	only	seulement	nur	egyetlen	soltanto	tol'ko	solo
upptakt	upbeat	levée	Auftakt	ütemelőző	anacrusi	anacruza	anacrusis
vara	be	etre	sein	lenni	essere	byt'	ser,estar
mer/a	more	plus	mehr	több	piu	bolche	más
orkester	orchestra	orchester	Orchester	zenekar	orchestra	orkjestr	orquesta
ha/va	have	avoir	haben	kérem	avere	injet	tener
kort	short	court	kurz	rövid	breve	kratkij	corto
fjärdedel	crotchet	noire	Viertel	negyedhanggyegy	nera	tchetvjert	negra
hålla tillbaka	restrain	retenir	zurückhalten	visszatartani	ritardare	zadzerzivat	detener
tutti	tutti	tout le monde	tutti	tutti	tutti	tutti	tutti
cesur	caesura	césure	Cäsur	cezura	cesura	tsezura	cesura
spela	play	jouer	spielen	játszani	suonare	igrat'	tocar
tempo	tempo	tempo	Tempo	tempó	tempo	tjemp	tempo
Adjö	Good bye	Au revoir	Auf Wiedersehn	Visszontlátásra-	A rivederci	Dasvidania	Hasta leugo

Körmusik i radio - P2

Reservation för ändringar

Måndag 9 april

- 15.05 Radiokören framför Brittens fem blomstersånger. Dir.: Philip Ledger
19.39 Nordisk kammarkörfestival 1989. Hamralidarkören, Reykavik. Dir.: Thorgerdur Ingolfddottir
20.30 Europakonsert. Rossinis Stabat Mater med Italienska radiokören. Dir.: Alberto Zedda

Onsdag 11 april

- 12.10 Lunchkonsert. Bl.a. Cyndee Peters och Sonoruskören från Degerfors och Trivselkören i Karlskoga
22.45 Arvo Pärt: Johannespassion.. Inspelning från Jacobs kyrka

Torsdag 12 april

- 12.35 Eric Ericsons kammarkör framför musik av Helldén och Peterson-Berger
19.30 Brahms: Ein deutsches Requiem. Luleå kammarkör. Voces Bodenses m..fl. Dir.: Eric Ericson

Långfredagen 13 april

- 05.30 Gregoriansk sång med gregorianska kören, Paris. Dir.: Francois Polgar
07.05 Pergolesis Stabat Mater. Dir. Christopher Hogwood
10.45 Bachs Matteuspassion. Monteverdikören och London Junior Oratory Choir. Dir.: John Eliot Gardiner

Påskdagen 15 april

- 12.30 Helévy Fromentals Judinnan. Akt III
19.30 Andra och tredje delen av Händels Messias. Tavernerkören. Dir.: Andres Parrott

Måndag 16 april

- 5.30 Hilliard-ensemblen sjunger musik av Dunstable, Byrd och Pärt
8.35 Schütz Uppståndelseoratorium. Dir.: René Jacobs
12.45 Dufays Missa L'Homme armé framförs av Hilliardensemblen
19.30 Nordiska kammarkörsfestivalen 1989. Finska kammarkören under Heikki Limola. Musik av Sipilä, Webern, Stockhausen, Ligeti och Schönberg
22.00 Otto Olssons Te Deum. Filharmonins kammaresemble Orfeus. Täby kyrkokör. Dir.: Kerstin Ek

Tisdag 17 april

- 12.30 Radiokören och Olle Adolphson. Dir.: Gustaf Sjökvist
13.45 Radiokören under Sjökvist med musik av Luboff och Vincent Youmans
23.40 Radiokören under Jan-Lennart Höglund framför musik av Peter Warlock

Onsdag 18 april

- 22.40 Eric Ericsons kammarkör framför Otto Olssons Sex latinska hymner

Torsdag 19 april

- 12.20 Kummelby vokalensemble sjunger engelsk körmusik. Dir.: Anders Lindström

Fredag 20 april

- 11.50 Radiokören sjunger musik av Hector Berlioz under Thomas Schubacks ledning

Måndag 23 april

- 11.30 Radiokören framför Dvoraks körsvit I Naturen. Dir.: Nicholas Cleobury
12.50 Laudate Pueri av Händel med bl.a. Taverner Choir. Dir.: Andrew Parrott
13.45 Fem sjunger Bach. Jesu Meine Freude med fem sångare under Philippe Herreweghes ledning
14.50 Ensemblen Organum sjunger Viderunt omnes ur Liber Magnus
15.20 Fartein Valens Jag lyfter mina ögon framförs av Radiokören under Terje Kvam

- 19.30 Nordiska kammarkörfestivalen 1989. Radiokören under Gustaf Sjökvist med Lidholms ... a rivedere le stelle och Messiaen: Cinq rechants

Tisdag den 24 april

- 11.00 Schuberts Mässa Ass-dur. BBC Singers. dir. Rudolf Kempe

Onsdag 25 april

- 19.45 Lamentabile Consort presenterar nyskrivna svenska verk av Reine Jönsson, Magnus P. Andersson. och Göran Gamstorp
23.10 Kammarkören under Eric Ericson med musik av Schein, Schütz, Schumann och Poos

Fredag 27 april

- 11.55 Ingmar Milveden. Fyra körpartitor framförs av Gösta Ohlins vokalensemble
19.30 Evenemangskonsert. Eric Ericsons kammarkör framför musik av Jannequin, Debussy och Daniel-Lesur

Måndag 30 april

- 11.10 "Glad såsom fågeln" Allmänna Sången från Uppsala sjunger vårsånger
13.45 Radiokören sjunger musik av Söderman, Lindblad, Peterson-Berger och Stenhammar
15.20 Mendelssohns Die erste Walpurgisnacht
19.30 Nordiska Kammarkörfestivalen 1989. Grex Vocalis sjunger under Carl Högsets ledning musik av Janson, Kverno, S Bergh och Nordheim
20.30 Europakonsert med Danmarks radios kör m.fl.. Monteverdis Mariavesper. dir.: Stefan Parkman

Tisdag 1 maj

- 23.00 Lunds Studentsångare

Onsdag 2 maj

- 11.40 Radiokören sjunger madrigaler av Lasso, Schein, Byrd, Jannequin
21.05 Lamentabile Consort presenterar nyskrivna svenska verk: Jeverud: Blåklångsbloss

Torsdag 3 maj

- 19.35 Schönbergs Gurrelieder med bl.a. Wiens ungdomskör, Ernst Senff.kören och Berlins filharmoniska kör. Dir.: Cl. Abbado

Fredag 4 maj

- 21.30 Werles Canzone 126

Söndag 6 maj

- 9.00 2. Musik av Schütz
19.30 Orphei Drängar under Robert Sund med musik av Gabrieli, Argento, Vaughan-Williams m.fl.

Måndag 7 maj

- 11.35 KFUMS:s Kammarkör med musik av Sjögren och Munktel
12.35 Werles fyra Björlingdikter
15.25 Körmusik av Xenakis
19.30 Direktsändning från Operan: Gounods Faust

Tisdag 8 maj

- 23.05 3. Lars-Erik Larssons Förklädd Gud

Onsdag 9 maj

- 20.50 Elfride Andrées Svenska Mässa

Torsdag 10 maj

- 11.25 Radiokören med musik av Falla och Fauré

Fredag 11 maj

- 11.20 Musik av J.A.. Josephson
20.30 Nordiska Kammarkörsfestivalen 1989. Danska Radios Kammarkör med musik av Jersild och Henze

Om körens innersta väsen

- fritt efter T. S. Eliot

Varför sjunga i kör? - är en mångtydig fråga.
Försök att beskriva den rätt om ni kan!
Men se var och en kör efter egen förmåga
bör nog diskutera den man mellan man.

Först och främst är man med för det man vill sjunga
och rycka sig loss ifrån vardagens jäkt.
Och njuta av klanger och vagga och gunga
gömd i musikens förtrollade dräkt.

Det finns ädlare skäl, lite goda och fina
som passar en troende eller en präst:
under kyrkvalven sprider du tonerna dina -
Vad som passar i kyrkan vet du allra bäst!

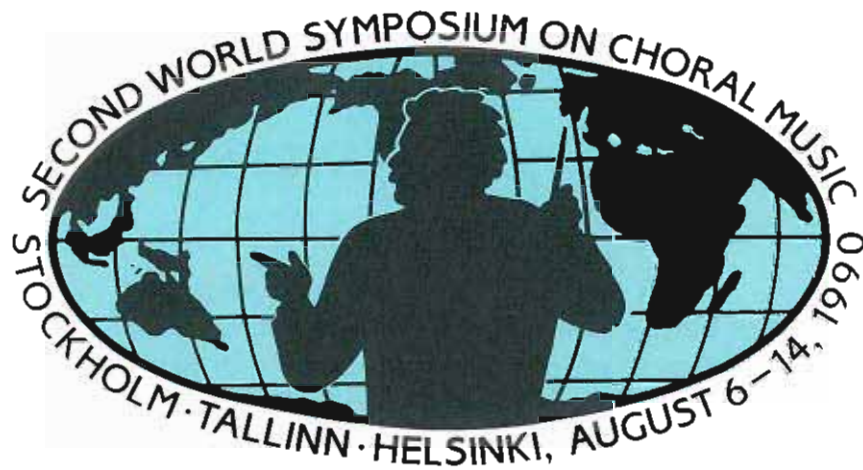
Men andra har skäl som är mer imponerande
som passar perfekt för en sångstark person
som vill skrika sig blodig och starkt, triumferande
brer ut sina klanger i ton efter ton.

Det finns känsliga skäl, som är mer delikata,
som handlar om ensamhet, oro och sorg,
som var och en känner är verkligt privata
och om vilka en helgjuten kör tar försorg.

Men långt bortom allt det man förstår eller anar
har kören det skäl som är själen till slut,
den själen som lever och formar och danar,
och kören själv vet, men aldrig ger ut.

Observera en kör när du ser att den blundar
och fylls av musikens förtrollande väl:
längst in den är vaken och djupt den begrundar
och tänker och känner och vårdar sin själ
- sin mystiskaste, sin koristiskt omistliga, endaste själ.

"Inledningsdikt" vid konventet i Örebro 1989
av ordf. Ljunggren

Anmäl dig snarast till Världssymposiet!

Cirka sexhundra utländska körledare är redan föranmälda. Träffa dem i sommar
i BERNES gyllne salar!

Observera:

Medlemskap i FSK är lika med IFCM-medlemskap när det gäller deltagaravgiften
– Du betalar den lägre!

